

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	214
ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	[προς συμπλήρωση]
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	Γεώργιος Παπαϊωάννου
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	3 ώρες
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	5,5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ/ ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ / ΜΑΘΗΜΑ ΒΑΣΗΣ [επιβεβαίωση]
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	—
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	[προς συμπλήρωση]
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://soc.aegean.gr/info/course/koinoniologia-tis-ergasias/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές και φοιτήτριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι σε θέση: α) Να αναγνωρίζουν τη σχέση της κοινωνιολογικής επιστήμης με την εργασία και την απασχόληση, καθώς, τόσο η εργασία όσο και η απασχόληση, έχουν κοινωνικό χαρακτήρα και ιστορικό πλαίσιο. β) Να έχουν εξοικειωθεί με κρίσιμες έννοιες και όρους/ Να έχουν διακρίνει τις βασικές αρχές που οριοθετούν την Κοινωνιολογία της Εργασίας σε σχέση με άλλα αντικείμενα Κοινωνιολογίας και κυρίως με την Βιομηχανική Κοινωνιολογία. γ) Να έχουν κατανοήσει τη συμβολή των τεσσάρων βασικών σχολών Κοινωνιολογίας στη θεωρητική συγκρότηση του αντικειμένου. δ) Να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ιστορικής, συγκριτικής και αναλυτικής προσέγγισης για το πώς διαμορφώνεται η εργασία από μεθοδολογικής πλευράς.

ε) Να προσεγγίσουν κριτικά τις σύγχρονες μορφές εργασίας και απασχόλησης μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων από τον διεθνή και από τον ελλαδικό χώρο.

στ) Να ερμηνεύουν, τέλος, την εργασία ως κοινωνική σχέση και όχι ως ουδέτερη οικονομική κατηγορία, αναγνωρίζοντας ότι διαμορφώνεται σε συνάρτηση με το κοινωνικό περιβάλλον, μέσα από σχέσεις εξουσίας, τάξης, φύλου και εθνότητας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, οι ικανότητες στις οποίες αποσκοπεί το μάθημα είναι οι ακόλουθες.

- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η **εργασία** έγινε ευθύς εξ αρχής ένα από τα βασικά πεδία διερεύνησης και προβληματισμού για την κοινωνιολογική επιστήμη. Από τη εμφάνιση της μισθωτής εργασίας, την εξέλιξή της στα εργοστάσια και στους χώρους παραγωγής μέχρι τις σύγχρονες μορφές ευέλικτης και εξ αποστάσεως ψηφιακής εργασίας, έχουν διατυπωθεί πολλές και ποικίλες προσεγγίσεις. Κοινός τόπος, ωστόσο, είναι πως μορφή και περιεχόμενο της εργασίας μεταβάλλονται σε συνάρτηση με συγκεκριμένους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, όπως τα διαφορετικά συστήματα παραγωγής που κυριαρχούν σε δεδομένες ιστορικές περιόδους.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε πέντε Θεματικές Ενότητες:

Στην **πρώτη ενότητα** μαθημάτων οι φοιτητές-τριες εισάγονται στο αντικείμενο της Κοινωνιολογίας της Εργασίας, όπου παρουσιάζονται βασικές έννοιες και όροι, αλλά και η επιστημολογική οριοθέτηση του σε σχέση με άλλα αντικείμενα, κυρίως με την Βιομηχανική Κοινωνιολογία.

Η **δεύτερη ενότητα** μαθημάτων αφορά την ιστορική εξέλιξη της εργασίας ως έννοιας, τη σημασία των συστημάτων παραγωγής ανά περίοδο για τον διαφορετικό τρόπο νοηματοδότησής της: (συνέχειες και ασυνέχειες) από την παραδοσιακή κοινωνία στη μετέπειτα εργοστασιακή οργάνωση της εργασίας και από το εργοστάσιο στον τομέα των υπηρεσιών, των οργανισμών και των επιχειρήσεων.

Στην **τρίτη ενότητα** η εργασία προσεγγίζεται σε θεωρητικό επίπεδο μέσα από τους «κλασικούς» (Durkheim, Marx, Weber) της κοινωνιολογίας και εν συνεχεία πραγματοποιείται η ανάλυσή της μέσα από τις τέσσερις βασικές κοινωνιολογικές «σχολές» (ντυρκεϊμικοί/δομολειτουργιστές, μαρξιστές, βεμπεριανοί, Σχολή του Σικάγου). Στη συνέχεια δίνεται έμφαση σε μεταγενέστερες θεωρητικές προσεγγίσεις και αφορούν θέματα όπως η παραγωγή και η αναπαραγωγή συγκεκριμένων μορφών και συστημάτων εργασίας (λ.χ. labour process theory) ή το νόημα που δίνεται στην εργασία και οδηγεί σε συγκεκριμένες δράσεις, στάσεις, αντιλήψεις κ.α.

Στην **τέταρτη ενότητα** δίνεται βαρύτητα στη μεθοδολογία. Σε αυτό το πλαίσιο παρουσιάζονται συγκεκριμένες μεθοδολογικές παρατηρήσεις, ώστε να εξετάζεται η εργασία σε σχέση με: τις μεταβολές στην αγορά εργασίας, την κοινωνική κινητικότητα και την κοινωνική διαστρωμάτωση σε σχέση με την εργασία, τον εργασιακό έλεγχο, τις διαδικασίες παραγωγής και αναπαραγωγής,

τις ταυτότητες και τις κουλτούρες γύρω από την εργασία και την απασχόληση, άτυπες πρακτικές και σιωπηρές συμβάσεις εργασίας, το νόημα και η βιωματική εμπειρία της εργασίας.

Στην **πέμπτη ενότητα** παρουσιάζονται πρόσφατες έρευνες από τον διεθνή και τον ελλαδικό χώρο μέσα από τις οποίες οι φοιτητές-τριες κατανοούν τη σημασία του κοινωνικού περιβάλλοντος στη διαμόρφωση της εργασίας, αλλά και τη συμβολή της εργασίας στη δημιουργία των κοινωνικών σχέσεων των εργαζομένων (παράδειγμα οικιακών εργατριών, μεταλλεργατών ΛΑΡΚΟ κ.α.)

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ — ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Χρήση παρουσιάσεων power point και πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης e-class.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα — Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου Διαλέξεις: 3 ώρες x 13 εβδομάδες = 39 ώρες διδασκαλίας. Ώρες μελέτης: 39 x 2 = 78 ώρες. Φόρτος εργασίας κατ' άτομο: 39 + 78 = 117 ώρες, ήτοι 4,25 ECTS. Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας: 31,25 ώρες κατ' άτομο, ήτοι 1,25 ECTS. Εξετάσεις: 3 ώρες. Σύνολο μαθήματος: 117 + 31,25 + 3 = 151,25 ώρες, ήτοι 5,5 ECTS.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική. Μέθοδος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:

α) Εγχειρίδια του μαθήματος

Taylor, F. W. (2007). *Αρχές Επιστημονικού Μάνατζμεντ*. Ι. Ψημμένος (επιμ., πρόλ). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Watson, T. J. (2005). *Κοινωνιολογία, Εργασία και Βιομηχανία*. Ι. Ψημμένος (επιμ., πρόλ). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Πετράκη, Γ. (2007). *Οι νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας*. Αθήνα: Gutenberg.

β) Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Bonefeld, W. & Holloway, J. (επιμ.) (1993). *Μεταφορντισμός & κοινωνική μορφή. Μια μαρξιστική συζήτηση για το μεταφορντιστικό κράτος*. Αθήνα: Εξάντας.

Lazarescu, D. (2015). *Σταδιοδρομία στην υπηρετικότητα: Η περίπτωση των Ρουμάνων μεταναστριών οικιακών εργατριών στην Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Weber, M. (2005). *Οικονομία και Κοινωνία 1: Κοινωνιολογικές έννοιες*. Αθήνα: Σαββάλας.

Αλεξίου, Θ. (2006). *Εργασία, Εκπαίδευση και Κοινωνικές Τάξεις. Το ιστορικο-θεωρητικό πλαίσιο*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Γαλατά, Π.-Β. (2024). *Ανισότητες στην εργασία και σχετική αποστέρηση*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Καρακιουλάφη, Χ. (2012). *Εργασιακές Σχέσεις*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Ξυπολυτάς, Ν. (2013). *Εσωτερική οικιακή εργασία. Η συμβολή της οικογένειας και των σχέσεων αλληλεγγύης στην αναπαραγωγή της εργασίας*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Σπυριδάκης, Μ. (2010). *Εργασία και κοινωνική αναπαραγωγή στη ναυπηγοεπισκευαστική βιομηχανία του Πειραιά*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Χαντζαρούλα, Π. (2012). *Σμιλεύοντας την υποταγή. Οι έμμισθες οικιακές εργάτριες στην Ελλάδα το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Ψημμένος, Ι. & Σκαμνάκης, Χ. (2008). *Οικιακή Εργασία των Μεταναστριών και Κοινωνική Προστασία: Η περίπτωση των γυναικών από την Αλβανία και την Ουκρανία*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Ψημμένος, Ι. (1997). «Η εργασία ως διαδικασία Κοινωνικού Αποκλεισμού», στο Σωτηρίου, Δ. (επιμ.), *Μορφές Κοινωνικού Αποκλεισμού και Μηχανισμοί Παραγωγής τους*. Αθήνα: Ιδεοκίνηση, σσ. 43-55.

Ψημμένος, Ι. (1999). *Παγκοσμιοποίηση και Συμμετοχή Εργαζομένων*. Αθήνα: Gutenberg.

Ψημμένος, Ι. (2001). «Νέα Εργασία και ανεπίσημοι μετανάστες στη μητροπολιτική Αθήνα», στο Μαρβάκης, Αθ., Παρσάνογλου, Δ. & Παύλου, Μ. (επιμ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σσ. 95-127.

Ψημμένος, Ι. (επιμ.) (2013). *Εργασία και Κοινωνικές Ανισότητες: Προσωπικές Υπηρεσίες και Υπηρετικό Δυναμικό*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Ψημμένος, Ι. (επιμ.) (2025). *Εργασία και κρίση*. Ι. Μπιμπλή (μτφρ.). Αθήνα: Παπαζήσης.